

Խառը թվեր: Խառը թվերի համեմատում/մաս 3

Բնական թվերի և կանոնավոր կոտորակների գումարը կոչվում է խառը թիվ: Խառը թվի գրառմանական մեջ եղած բնական թիվը կոչվում է խառը թվի ամբողջ մաս, իսկ կոտորակը՝ կոտորակային մաս:

Օրինակ՝

$2\frac{3}{5}$ -ը խառը թիվ է, 2-ը ամբողջ մասն է, իսկ $\frac{3}{5}$ -ը կոտորակային:
Կարդացվում է՝ երկու ամբողջ երեք հինգերորդ:

$$2\frac{3}{5}=2+\frac{3}{5}$$

Անկանոն կոտորակը գրենք խառը թվի տեսքով.

$$19:2=9(1\text{մն.})$$

$$\frac{19}{2}=9\frac{1}{2}$$

Խառը թիվը գրենք անկանոն կոտորակի տեսքով.

$$4\frac{1}{2}=\frac{4\cdot 2+1}{2}=\frac{9}{2}$$

Եթե խառը թվերի ամբողջ մասերը տարբեր են, ապա ավելի մեծ է այն խառը թիվը, որի ամբողջ մասն ավելի մեծ է:

Օրինակ՝

$$4\frac{7}{12}<5\frac{1}{12}, \text{ քանի որ } 4<5$$

Եթե խառը թվերի ամբողջ մասերը նույնն են, ապա ավելի մեծ է այն խառը թիվը, որի կոտորակային մասն ավելի մեծ է:

Օրինակ՝

$$4\frac{7}{12}>4\frac{1}{12}, \text{ քանի որ } 4=4 \text{ և } \frac{7}{12}>\frac{1}{12}$$

Առաջադրանքներ

- Խառը թիվը ներկայացրեք բնական թվի և կանոնավոր կոտորակների գումարի տեսքով.

Օրինակ՝ $2\frac{3}{5}=2+\frac{3}{5}$

$$95\frac{4}{9} = 95 + \frac{4}{9}$$

$$14\frac{3}{17} = 14 + \frac{3}{17}$$

$$19\frac{25}{36} = 19 + \frac{25}{36}$$

$$191\frac{14}{135} = 191 + \frac{14}{135}$$

$$26\frac{29}{136} = 26 + \frac{29}{136}$$

- Թվերի գումարը գրի առեք խառը թվի տեսքով.

Օրինակ՝ $4+\frac{1}{5} = 4\frac{1}{5}$

$$116+\frac{5}{18} = 116\frac{5}{18}$$

$$269+\frac{111}{325} = 269\frac{111}{325}$$

$$108+\frac{61}{156} = 108\frac{61}{156}$$

$$132+\frac{15}{176} = 132\frac{15}{176}$$

- Անկանոն կոտորակը գրենք խառը թվի տեսքով.

Օրինակ՝ $19:2=9(1մն.)$

$$\frac{19}{2}=9\frac{1}{2}$$

$$\frac{49}{10} = 4\frac{9}{10}$$

$$49 : 10 = 4 \text{ (9մն.)}$$

$$\frac{67}{6} = 11\frac{1}{6}$$

$$67 : 6 = 11 \text{ (1մն.)}$$

$$\frac{56}{3} = 18\frac{2}{3}$$

$$56 : 3 = 18 \text{ (2մն.)}$$

- **Խառը թիվը գրենք անկանոն կոտորակի տեսքով.**

$$\text{Օրինակ՝ } 4\frac{1}{2} = \frac{4 \cdot 2 + 1}{2} = \frac{9}{2}$$

$$17\frac{7}{10} = \frac{17 \times 10 + 7}{10} = \frac{177}{10}$$

$$25\frac{11}{20} = \frac{25 \times 20 + 11}{20} = \frac{511}{20}$$

$$12\frac{2}{5} = \frac{12 \times 5 + 2}{5} = \frac{62}{5}$$

$$11\frac{9}{11} = \frac{11 \times 11 + 9}{11} = \frac{130}{11}$$

- **Համեմատեք կոտորակները**

$$215\frac{1}{2} > 200\frac{1}{3}$$

$$16\frac{8}{25} > 16\frac{1}{25}$$

$$3\frac{17}{40} = 3\frac{17}{40}$$

$$111\frac{5}{8} < 511\frac{13}{20}$$

$$23\frac{5}{8} > 10\frac{1}{2}$$

$$115\frac{7}{8} < 115\frac{8}{9}$$

$$26\frac{5}{26} > 15\frac{3}{5}$$

$$116\frac{12}{25} < 116\frac{31}{45}$$

$$18\frac{2}{6} < 28\frac{2}{8}$$

$$31\frac{5}{22} < 31\frac{9}{25}$$